

Julkisten menojen hintaindeksi

2009, 3. neljännes

Valtion menojen hintaindeksi nousi 2,4 ja kuntatalouden 0,8 prosenttia vuoden 2009 kolmannella neljänneksellä

Korjattu 30.3.2010. Valtiontalouden hintaindeksiä on korjattu ajanjaksolta IV neljännes 2008 - IV neljännes 2009. Korjaukset näkyvät erityisesti reaalisijoitusten indeksipistelukujen muutoksina. Aikaisempiin julkistuksiin verrattuna myös palkkatiedot ovat muuttuneet. Korjatut luvut on merkitty punaisella.

Lisätietoja: Matias Kemppainen (09)1734 3564

Valtion menojen hintaindeksi nousi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan **2,4** prosenttia vuoden 2009 kolmannella neljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Kuntatalouden nousu oli 0,8 prosenttia vastaavana aikana.

Valtion menojen hintaindeksin nousu johtui pääasiassa palkkojen ja muiden henkilöstömenojen sekä siirtomenojen kasvusta. Kuntatalouden menojen hintaindeksin nousuun vaikutti henkilöstökustannusten kasvu.

Julkisten menojen hintaindeksi 2000=100, 3. neljännes 2009

Indeksi (2000=100)	Pisteluku ¹	Muutos-% 2007–2008	Muutos-% III/2008–III/2009 ¹
Valtiontalous	126,7	4,5	2,4
Kuntatalous	133,6	5,3	0,8
Kunnat	134,0	5,2	0,8
Kuntayhtymät	132,1	5,5	1,1
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	135,4	5,3	1,9

1) ennakkollinen

Sisällys

Liitetaulukot	
Kuntatalous menolajeittain 2000=100:.....	3
Kuntatalous tehtäväalueittain 2000=100:.....	3
Valtiontalous menolajeittain 2000=100:.....	4
Valtiontalous hallinnonaloittain 2000=100:.....	4
Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste.....	5

Liitetaulukot

Kuntatalous menolajeittain 2000=100:

vuosineljännes, pisteluku	2008					2009 ¹		
	2008	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
1. Käyttökustannukset	131,5	129,2	131,0	132,1	133,5	133,1	133,0	134,1
1.1	137,5	135,0	136,7	137,9	140,3	140,3	140,1	141,7
Henkilöstökustannukset								
1.1.1 Palkat ja palkkiot	134,7	132,3	133,9	135,1	137,4	137,6	138,3	139,9
1.1.2	147,1	144,4	146,2	147,6	150,1	149,5	146,4	148,1
Sosiaalivakuutusmaksut								
1.1.3 Maksetut eläkkeet	118,5	118,5	118,5	118,5	118,5	124,4	124,4	124,4
1.2 Tavaroiden ja palvelujen ostot	127,8	125,7	127,8	128,6	129,2	128,4	128,5	129,2
1.2.1 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	119,8	117,6	120,7	121,2	119,7	118,5	119,2	119,0
1.2.2 Palvelujen ostot	129,9	127,8	129,6	130,5	131,6	130,9	130,9	131,8
1.3 Muut käyttökustannukset	125,1	122,9	124,6	125,8	127,2	127,0	127,4	128,1
1.4 Poistot ja arvonalentumiset	110,1	109,1	110,2	110,8	110,4	108,0	106,9	105,9
2. Investointimenot	235,1	230,4	247,1	232,8	230,0	197,2	202,5	203,7
3. Rahoitusmenot	97,0	94,7	96,2	99,2	98,0	82,6	65,6	59,0
Liikelaitokset	127,5	125,5	128,1	128,3	128,3	125,6	125,2	125,4
Yhteensä ml. liikelaitokset	131,9	129,7	131,7	132,5	133,8	132,8	132,7	133,6
yhteensä, pl. liikelaitokset	132,2	129,9	131,9	132,8	134,2	133,3	133,2	134,2

1) ennakkollinen

Kuntatalous tehtäväalueittain 2000=100:

vuosineljännes, pisteluku	2008					2009 ¹		
	2008	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
11 Yleishallinto	134,3	132,0	134,4	134,8	136,2	134,4	134,4	135,3
12 Sosiaali- ja terveystoimi	130,7	128,5	130,3	131,3	132,7	132,2	132,2	133,2
121 Sosiaalitoimi	130,4	127,9	129,8	131,1	133,0	132,5	132,6	133,7
122 Terveydenhuolto	130,9	128,9	130,6	131,4	132,6	132,0	131,9	132,9
13 Opetus- ja kulttuuritoimi	135,2	132,6	134,7	135,9	137,5	137,2	137,1	138,1
131 Opetustoimi	136,8	134,1	136,3	137,6	139,4	139,1	138,9	140,0
132 Kulttuuritoimi	127,0	125,1	126,7	127,5	128,6	127,9	127,8	128,6
14 Muut palvelut	129,3	127,3	129,6	129,9	130,5	128,0	127,6	128,0
15 Liiketoiminta	127,5	125,5	127,6	128,2	128,7	126,8	126,6	127,0
Liikelaitokset	127,5	125,5	128,1	128,3	128,3	125,6	125,2	125,4
Yhteensä ml. liikelaitokset	131,9	129,7	131,7	132,5	133,8	132,8	132,7	133,6
yhteensä, pl. liikelaitokset	132,2	129,9	131,9	132,8	134,2	133,3	133,2	134,2

1) ennakkollinen

Valtiontalous menolajeittain 2000=100:

vuosineljännes, pisteluku	2008					2009 ¹		
	2008	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
0 YHTEENSÄ	123,2	121,6	122,9	123,7	124,7	125,9	126,3	126,6
1. Kulutusmenot	128,1	125,9	127,6	128,5	130,4	132,5	133,6	134,0
1.1 Palkat ja muut henkilöstömenot	138,7	135,0	137,6	138,8	143,2	145,4	147,4	147,9
1.1.1 Palkat ja palkkiot	139,9	136,2	138,8	140,1	144,5	145,7	147,8	148,3
1.1.2 Sosiaalivakuutusmaksut	134,8	131,2	133,7	135,0	139,2	144,6	146,3	146,8
1.2 Maksetut eläkkeet	120,6	120,6	120,6	120,6	120,6	126,8	126,8	126,8
1.3 Tavarat ja palvelut	120,2	118,4	120,0	121,1	121,4	120,8	121,4	121,8
2. Siirtomenot	120,0	118,7	119,9	120,5	121,1	121,9	121,9	122,3
2.1 Siirtomenot kunnille	133,6	131,2	133,2	134,3	135,9	135,3	135,2	136,3
2.2 Siirtomenot elinkeinoelämälle	98,8	98,3	98,9	99,1	98,9	98,2	97,8	97,6
2.3 Siirtomenot kotitalouksille	114,8	114,1	114,8	115,2	115,2	117,6	117,7	117,6
2.4 Siirtomenot yleishyödyll. yhd.	133,4	130,9	132,9	134,0	135,7	135,4	135,4	136,4
2.5 Maksusuudet EU:lle	113,0	113,0	113,0	113,0	113,0	116,4	116,4	116,4
2.6 Siirtomenot ulkomaille	113,0	113,0	113,0	113,0	113,0	116,4	116,4	116,4
2.7 Muu siirtomenot	131,8	129,3	131,7	133,0	133,3	132,5	133,4	133,9
3. Realisijoitukset	131,8	131,9	135,0	138,0	122,5	111,5	110,2	108,9
4. Finanssisijoitukset	119,7	118,4	119,7	120,4	120,4	121,4	121,4	121,1
5 Muu menot	115,3	113,7	115,2	116,1	116,1	115,5	115,5	115,2

1) ennakkollinen

Valtiontalous hallinnonaloittain 2000=100:

vuosineljännes, pisteluku	2008					2009 ¹		
	2008	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
0 YHTEENSÄ	123,2	121,6	122,9	123,7	124,7	125,9	126,3	126,6
01 Yleinen hallinto	133,7	130,5	132,9	134,1	137,2	138,2	139,7	140,1
02 Ulkoasiainministeriö	125,7	124,0	125,3	126,0	127,4	130,1	130,9	131,1
03 Sisäasiainministeriö	129,8	127,7	129,4	130,0	132,0	132,3	133,2	133,7
031 Poliisi	128,3	126,5	127,9	128,2	130,6	131,8	132,8	133,2
032 Rajavartiolaitos	126,6	125,0	126,3	126,5	128,8	128,6	129,6	129,9
033 Muut sisäasiainministeriö	132,2	129,7	131,9	132,8	134,4	134,0	134,7	135,4
04 Puolustusministeriö	121,9	119,1	121,2	122,5	124,9	125,9	126,8	126,9
05 Valtiovarainministeriö	120,8	120,4	120,7	120,9	121,3	125,8	126,0	126,1
06 Opetusministeriö	131,0	128,3	130,4	131,6	133,6	133,8	134,2	134,9
061 Yliopistot, korkeakoulut	127,7	124,6	126,9	128,1	131,0	132,1	133,6	134,0
062 Ammattikorkeakoulut, yms	136,6	133,9	136,0	137,3	139,1	138,9	138,7	139,8
063 Muut opetusministeriö	132,0	129,5	131,5	132,7	134,3	134,1	134,1	134,9
07 Maa- ja metsätalousministeriö	102,7	102,1	102,7	102,9	103,2	103,3	103,5	103,7
08 Liikenne- ja viestintäministeriö	133,7	131,1	133,9	135,6	134,4	133,1	134,2	134,9
09 Kauppa- ja teollisuusministeriö	125,1	122,7	124,6	125,8	127,3	126,3	126,3	126,2
10 Sosiaali- ja terveysministeriö	120,7	119,6	120,5	121,0	121,7	123,4	123,4	123,8
11 Työministeriö	121,9	120,1	121,8	122,6	123,2	123,3	123,6	123,7
12 Ympäristöministeriö	128,1	125,6	128,0	129,0	129,8	131,5	133,2	133,6

1) ennakkollinen

Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto julkisten menojen hintaindeksin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Julkisten menojen hintaindeksi sisältää pistelukuja valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehityksestä. Tilastoa käytetään hyväksi mm. valtion- ja kuntatalouden päätöksenteossa, kansantalouden tilinpidossa, erilaisissa sopimuksissa, tutkimuksissa ja muissa tilastoissa. Indeksien pistelukuja voidaan käyttää kiinteähintaisiin laskelmiin, kun arvioidaan ja vertaillaan julkisen talouden tulojen ja menojen volyymimuutoksia.

1.2 Tutkimuskohde ja tietolähteet

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä perusajankohtaan verrattuna. Indeksien painoina käytetään valtion tilinpäätöstietoja vuodelta 2003 ja kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätöstä vuodelta 2002. Hintaseurannassa käytetään pääasiassa Tilastokeskuksen muita palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä.

1.3 Käsitteet

Indeksin keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

1.4 Luokitukset

Julkisten menojen hintaindeksi valtiontaloudelle lasketaan hallinnonaloittain ja menolajeittain ja vastaavasti kuntataloudelle indeksi lasketaan tehtäväalueittain ja menolajeittain. Kuntatalouden hintaindeksi jakaantuu kahteen erillisindeksiin, kuntiin ja kuntayhtymiin.

1.5 Lait ja asetukset, joihin tilaston laatiminen perustuu

Tilasto on kehitetty käyttäjäosapuolten tarpeesta ja sen tuotanto perustuu vapaaehtoisuuteen. Sidosryhmään on kuulunut asiantuntijoita Kuntaliitosta ja Valtionvarainministeriöstä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisten menojen hintaindeksi on kiinteäpainoinen indeksi, joka lasketaan Laspeyresin hintaindeksin mukaisesti. Indeksien laskenta vaatii perusvuoden painorakenteen lisäksi valittujen hyödykkeiden neljännesvuosittaisen hintaseurannan.

Valtionhallinnon painorakenne on saatu vuoden 2003 valtion keskuskirjanpidon aineistosta eli valtion tilinpäätösaineistosta. Aineistossa menot on luokiteltavissa budjetin pääluokan, luvun ja momentin sekä liikekirjanpidon tilin ja tiliviraston mukaan. Valtion hankintamenoihin vuodelle 2003 on lisätty arvonlisävero. Valtiontalouden 2000=100 -indeksistä on jätetty pois valtion lainojen korkomenot.

Kuntatalouden indeksien painona ovat kaikkien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2002 tilinpäätöstietojen mukainen menojen summa. Kuntatalouden hintaindeksissä tavaroiden ja palvelujen hintaan sisältyy arvonlisävero. Tehtäväluokittaisissa indekseissä ovat mukana sisäiset vuokrat. Kokonaisindeksissä sisäisiä vuokria ei ole mukana. Investoinneista ovat mukana vain maanostot.

Menolajien hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamalla palkka-, hinta- ja kustannusindekseillä. Valmiiden indeksien lisäksi kerätään hinta- ja tariffitietoja mm. sosiaalivakuutusmaksuista, työeläkeindekseistä ja koroista.

JMHI -järjestelmän laadintaa ja uudistamista on selvitetty seuraavissa muistioissa: TK, Julkisten menojen hintaindeksit 1977=100, Käyttäjäopas, Muistio No 94, 21.6.1984; TK, Katsauksia 1997/5, Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, Helsinki 1997; TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi 2000=100, lokakuu 2004, pdf.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Indeksi kuvaa kattavasti julkisten menojen hintakehitystä. Tilastokeskuksen tuottamista palkka-, hinta- tai kustannusindekseistä on etsitty jokaiselle menolajille sitä luotettavasti kuvaavaa indeksiä. Monet indekseistä voivat olla epätarkkoja mittareita tietyillä aloilla, esimerkiksi investointikustannuksien mittaamisessa. Sen

sijaan palkkaindeksien tiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Näin saadaan hyvä kuva julkisten menojen kustannustasosta kunakin ajankohtana.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Indeksit lasketaan neljännesvuosittain. Ne julkaistaan ennakkollisina ansiotasoindeksin valmistuttua n. 7 viikkoa neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat ennakkollisia kunnes ansiotasoindeksin tiedot ovat lopullisia. Esimerkiksi vuoden 2004 ansiotasoindeksi on lopullinen vuoden 2005 toisella neljänneksellä.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkisten menojen hintaindeksin pisteluvut julkaistaan Tilastokeskuksen sivustoilla Julkisten menojen hintaindeksin kotisivulla Excel -tiedostona. Indeksien pistelukuja julkaistaan myös Tilastokeskuksen Tietoaika -julkaisussa.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Julkisten menojen hintaindeksiä voidaan käyttää pitkän aikavälin vertailuihin huomioimalla painorakenteessa ja luokituksissa tapahtuneet muutokset.

Tilaston kotisivuilla on laskettu joistakin pääryhmistä pitkän ajan indeksisarjoja vuodesta 1975 lähtien. Vanhojen indeksien pistelukuja on jatkettu (ketjutettu) aina uusimman julkisten menojen hintaindeksin muutoksia vastaavaksi.

Valtion hankintamenoihin vuodelle 2003 on lisätty arvonlisävero. Kuntatalouden indeksissä 1995=100 huomioitiin arvonlisäveron palautus kunnille. 2000=100 indeksissä arvonlisäveron palautusta ei ole mukana. Tämän takia kuntatalouden uusi ja vanha indeksi kehittyvät eri tavalla vuosina 2000-2002.

7. Dokumentointi

Julkisten menojen hintaindekseihin liittyvää dokumentointia on saatavissa tilaston kotisivulta sekä indeksiä tuottavasta Tilastokeskuksen yksiköstä.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Hinnat ja kustannukset 2009

Lisätietoja

Sanna Malinen (09) 1734 3564

Anne Piistari (09) 1734 3487

Vastaava tilastojohtaja:

Kari Molnar

kui.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-4505 (pdf)